

Ezra Pound: Personae

MIRVA KARKKINEN (18.6.2017)

Amerikkalaista Ezra Poundia pidetään yhtenä modernin lyriikan keskeisimmistä hahmoista. *Personae* (1976) -runokokoelma sisältää Poundin tärkeimmät runot vuosilta 1908-1919. Runoissa tulee ilmi Poundin tapa leikitellä perinteisen roolirunon ja modernin lyriikan elementeillä. Pound esimerkiksi personoi runon puhujan aikalaisraameihin, mutta teemojen monipuolisella ja modernilla käsittelyllä tuo tekstin osaksi ajatonta taiteen kaanonia.

Pound tunnetaan erityisesti imagismin edistäjänä ja esilletuojana. Taiteilijan edustamassa tyyliuunnassa kyse on dynaamisuudesta ja äärimmäisestä ehdottomuudesta. Imagismiin kuuluu erottamattomasti pelkistäminen ja vanhojen, jälkiromanttisten traditioiden hylkääminen. Tyyliuunta tarkoitettiin vastalauseeksi perinteisen lyriikan rönsyilylle ja korulauseille. Poundin mukaan imagistisen runon kuuluikin koostua vain välttämättömistä elementeistä, joista jokainen palvelee teoksen sanomaa. Pound on kuvaillut imagismia muun muassa siten, ettei runo saisi sisältää turhia kuvia, vaan kuvan itsensä on oltava ilmaisua (Kansojen kirjallisuus 11, 35). Kuten kubistisissa maalauksissa, imagismia noudattavan runon kuului selkeiden linjojen avulla muodostaa lukijalleen – tai pikemminkin kuulijalleen – eheä kuva sisällöstään.

Poundin pyrkimyksiä imagismin edustajana oli esimerkiksi symbolien käytön yksinkertaistaminen. Hänen mukaansa esimerkiksi haukka-symbolin tuli aueta ymmärrettävästi myös sellaiselle ihmiselle, joka ei tunne lintuun liittyvää symboliikkaa (Anhava 1976, 139). Poundin runojen sanasto leikitteleekin esimerkiksi äänenpainoilla ja säkeiden kudelmilla, jotka yhdessä muodostavat tulkinnalle vapaan kuvan sellaisellekin kuulijalle, joka ei entuudestaan tunne sanojen vaihtoehtoisia merkityksiä.

Myöskään muiden runoissa käytettyjen yksityiskohtien tuntemus ei ole välttämätöntä eheän tulkinnan saavuttamiseksi. Esimerkiksi runossa "Cantico del sole" Pound maalaa kuvan runon puhujan painajaisesta ilman, että esittelee saatikka erittelee mainitsemaansa klassikkoteoksiin liittyvää ongelmaa.

Toistamalla kauhukuviaan säkeestä toiseen runon puhuja tuo ilmi ajatustensa sisältöä ja mahdollistaa kuulijan samaistumisen vallitsevaan tunnetilaan:

“Pelkkä ajatus miltä Amerikka,
pelkkä ajatus miltä Amerikka,
pelkkä ajatus miltä Amerikka näyttäisi
jos klassikoilla olisi laaja levikki...
häiritsee untani.”

Runon lopussa “Hohhojaa!”-huudahduksen muodossa esiintyvä tyylin rikkoutuminen taas laskee tekstin yksilötasolle ja muistuttaa sanoman subjektiivisuudesta.

Pound välttää runoissaan perinteisten runomittojen ja esimerkiksi loppusointujen käyttöä. Runoissa taiteilija myös leikittelee kielten sekä aikakausien sekoittumisella. Useat teksteistä onkin koostettu aasialaisvaikutteista ja erilaisten aikakausien tuotteita hyväksikäyttäen. Runoja ei silti tule lukea vain tietyn aikakauden edustajina, vaan ajattomina teksteinä, jotka kommunikoivat menneen maailman tapojen ja ajatusten kanssa. Poundin runoudelle onkin ominaista sitoa klassisia elementtejä ajattomaan kontekstiin, jossa ikiaikaiset teemat ja kysymykset jäävät lukijan tulkinnan varaan.

Osa Poundin runoista ei vain leikittelenä antiikin ja muiden aikakausien elementeillä, vaan käyttää niitä lähes sellaisinaan. Poundin omintakeiseen työprosessiin kuuluikin vanhojen tekstien kääntäminen ja uudelleensanoittaminen. Taiteilijaa on myöhemmin arvosteltu juurikin hänen epätarkasta käännoistyöstään, vaikka Pound on puolustautunut vetoamalla teosten taiteelliseen ulottuvuuteen. Käännoisrunoja kannattaneekin tulkita pikemminkin runollisina tulkintoina kuin dokumentinomaisina teksteinä, sillä Pound itse ei tarkoittanut teoksiaan alkuperäistekstien sanatarkoiksi käännoiksi.

Poundin merkitys perinteisen runouden uudistajana piilee hänen uupumattomassa työssään koko runouden kentän ravistelijana. *Personaen* runot edustavat taiteilijan kiinnostavinta ja ominta tuotantoa, joka ajoittain jopa aggressiivisesti hyökkää traditionaalisia runouskäsitteitä vastaan. *Personaen* runot eivät noudata saatikka kunnioita perinteisiä runomittoja tai muita lyriikan käytänteitä, vaan muodostavat itsenäisen kokonaisuuden, joka ei ole riippuvainen niin kirjoittajan kuin tulkitsijankaan edustamasta aikakaudesta. Ezra Pound: *Personae*, valikoima runoja vuosilta 1908 – 1919suom. Tuomas Anhava, Otava 1976

Mirva Karkkinen on kirjallisuuden opiskelija Jyväskylän yliopistosta, hän käsitteli Poundia lukupiirissä.